

Collectief tegen Kindermishandeling Heerlen/Parkstad

Kindermishandeling is prioriteit op elke basisschool

Op elke basisschool in de regio Parkstad met Heerlen als centrumstad, zijn leerkrachten en intern begeleiders getraind in het herkennen en bespreken van kindermishandeling. De aanpak krijgt overal elders in Limburg navolging.

"Als het niet goed gaat met een kind is er geen drempel om het te bespreken met collega's."

Wat gaat er in het dagelijks werk beter dankzij de verbeteraanpak van het Collectief tegen Kindermishandeling? Henriëtte Fijnaut, leerkracht op Katholieke basisschool De Schakel in Heerlen, voelt meer ruggeleuning. 'Het is goed dat je met de Meldcode weet welke stappen je moet zetten. Als het niet goed gaat met een kind is er geen

Van links naar rechts: Chantal Hünen (bestuursadviseur Innovo), Beppie Ortmans (projectleider Collectief tegen Kindermishandeling, Monique Reversma (IB'er De Schakel) en Henriëtte Fijnaut (leerkracht De Schakel)

drempel om het te bespreken met collega's. We spreken dezelfde taal. Onze IB'er Monique is een kei in het aanspreken van ouders als er iets is.'

"Vanuit het project proberen we nu de aanpak in heel Limburg in te voeren. Kindermishandeling staat in deze regio hoog op de agenda."

'Vanuit het project proberen we nu de aanpak in heel

Limburg in te voeren.' Binnen het bestuur van Innovo was het niet moeilijk om steun te krijgen voor het plan. Eén van de bestuursleden is provinciaal ambassadeur voor de aanpak van kindermishandeling. Zij heeft het initiatief genomen om op 21 maart 2016 in Heerlen een grote conferentie te houden. Vijfhonderd professionals en bestuurders deden eraan mee.

In 2017 wordt een vervolgonferentie georganiseerd door andere ambassadeurs. 'Kindermishandeling staat in deze regio hoog op de agenda,' concludeert Beppie Ortmans, projectleider Collectief tegen Kindermishandeling.

"Soms ruikt een ouder 's morgens vroeg al naar wiet of naar alcohol. De juf of ikzelf spreken mensen dan direct aan. Niet op een veroordelende manier, maar we zeggen wel dat we dat niet willen. Mensen accepteren dat. Het is enerzijds pijnlijk om er iets van te zeggen, anderzijds voelen ouders zich gesteund."

Een moeder die 's morgens al naar wiet ruikt direct aanspreken

Monique Reversma had als IB'er al eerder een training aandachtsfunctionaris kindermishandeling gevolgd. Eerst vond ze het een beetje dubbelop om dat nog eens te doen. 'Maar uiteindelijk was het super, ook vanwege de rollenspelen met acteurs. Steeds bleek daarbij hoe belangrijk de leerkracht is.' Dat ziet ze ook dagelijks op school.

'Soms ruikt een ouder 's morgens vroeg al naar wiet of naar alcohol. De juf of ikzelf spreken mensen dan direct aan. Niet op een veroordelende manier, maar we zeggen wel dat we dat niet willen. Komt een moeder 's morgens met een zonnebril op school, vragen we of alles goed is. Mensen accepteren dat. Het is enerzijds pijnlijk om er iets

van te zeggen, anderzijds voelen ouders zich gesteund.' Ortmans onderstreept het belang van trainen met acteurs.

'Niet iedereen stapt er van nature op af, in deze cursus hebben alle IB'ers kunnen oefenen. Ik hoop dat zij het ook zo overbrengen naar de leerkrachten.' Henriëtte Fijnaut - ze werkt al meer dan twintig jaar als leerkracht op de Schakel - zegt dat het op haar school zeker zo gaat. Jaren geleden werd ze eens in vertrouwen genomen door een leerling die werd geschopt door haar vader. Destijds hield ze het kind extra in de gaten, nu zou ze de stappen van de Meldcode volgen, en allereerst met het kind de verschillende opties doornemen.

'Ja,' zegt Hünen, 'Praten met het kind is belangrijk en het vertellen wat de mogelijkheden zijn. Je kunt met de ouders gaan praten, Veilig Thuis bellen of informatie vragen bij het buurtteam. Een kind moet weten dat mishandeling nooit een geheim kan blijven tussen hem en de leerkracht.'

"Het lukt geregeld gezinnen waar huiselijk geweld dreigt in de hulpverlening te krijgen. De kern van de aanpak op de Schakel is dat het team naast de ouder staat. Ouders willen het beste voor hun kind en hebben daarbij soms een steuntje in de rug nodig."

Het lukt geregeld gezinnen waar huiselijk geweld dreigt in de hulpverlening te krijgen. Reversma vertelt over twee laagopgeleide ouders, relatieproblemen en een kind dat moeilijk leerde. 'Ik sprak veel met ze en ik liet af en toe vallen dat ze misschien eens met Suzanne, onze schoolmaatschappelijk werker, konden praten. Eerst aarzelden ze, maar op een dag stonden ze toch voor de deur: wij hebben bedacht dat we graag een gesprek willen met die Suzanne. Nu is er hulp in het gezin, er is betere huisvesting geregeld en de leerling is geplaatst op het speciaal onderwijs.'

De kern van de aanpak op de Schakel is dat het team naast de ouder staat. 'Ouders willen het beste voor hun kind en hebben daarbij soms een steuntje in de rug nodig.' De schoolmaatschappelijk werker zit in het gemeentelijk wijkteam en kan deuren open naar verschillende vormen van hulp.

"De eerste evaluatie van het project heeft plaatsgevonden. Er zijn nadere afspraken gemaakt met Veilig Thuis, bijvoorbeeld dat een school na een melding of adviesaanvraag te maken krijgt met een vaste contactpersoon"

De eerste evaluatie van het project heeft plaatsgevonden. Een al uitgevoerd verbeterpunt is dat het stappenplan van de Meldcode is opgenomen in het leerlingvolgsysteem van de school. De leerkracht of de IB'er kan noteren welke stappen al genomen zijn, de leerkracht van het volgende leerjaar hoeft dan niet opnieuw te beginnen. Dit stappenplan is ook opgenomen in de database van de Landelijke Vereniging Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling (AVAK). Andere scholen kunnen het ook gebruiken.

Ook zijn nadere afspraken gemaakt met Veilig Thuis, bijvoorbeeld dat een school na een melding of adviesaanvraag te maken krijgt met een vaste contactpersoon. In Limburg zijn intussen zoveel IB'ers lid geworden van de AVAK dat de vereniging een extra editie van zijn jaarlijkse conferentie houdt in Zuid-Limburg, zodat de IB'ers niet allemaal een volle dag onderweg hoeven te zijn.

"Je ziet dat langzamerhand een gesloten keten ontstaat. Dat is nu zo in de regio Parkstad en het is mooi om te zien dat het zich als een olievlek verspreidt in de hele provincie Limburg."

Mensen zijn getraind, spreken dezelfde taal en weten dat er achtervangers zijn

Chantal Hünen: 'Je ziet dat langzamerhand een gesloten keten ontstaat. Er is beleid, er zijn afspraken over gemaakt, mensen zijn getraind, spreken dezelfde taal, en iedereen op school weet: we kunnen bouwen op collega's, we weten wat de stappen zijn, en er zijn achtervangers. Dat is nu zo in de regio Parkstad en het is mooi om te zien dat het zich als een olievlek verspreidt in de hele provincie.'

Het Collectief tegen Kindermishandeling in Heerlen is gericht op Heerlen en op de regio Parkstad Limburg (bestuurlijke samenwerking Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Brunssum, Nuth, Voerendaal, Simpelveld en Onderbanken).

- Het Collectief heeft een aantal actiepunten waaronder deskundigheidsbevordering in het basisonderwijs.
- Een ander actiepunt van het Collectief was wederzijdse versterking tussen Collectief en Limburgse Beweging tegen Kindermishandeling. Het resultaat daarvan is dat het project is verlengd tot 2020.

Wat behelst de verbeteragenda van het Collectief tegen Kindermishandeling in Heerlen en hoe kwam die tot stand?

- Onmiddellijk nadat de gemeente Heerlen door de VNG en het Rijk was gevraagd een collectief te vormen, zocht projectleider Beppie Ortmans contact met Innovo, een koepelorganisatie van 54 basisscholen in Zuid- en Midden-Limburg. Samen met bestuursadviseur Chantal Hünen van Innovo bedacht Ortmans in een half uur tijd wat er nodig was.
- De scholen kregen een pakket dat geheel werd betaald op voorwaarde dat de school zelf volmondig ja zei tegen de tijdsinvestering. Dit pakket omvatte een e-learning voor alle leerkrachten in het basisonderwijs en een training aandachtsfunctionaris Kindermishandeling voor alle IB'ers. In alle schoolklassen werd de vierdelige serie van Het Klokhuis vertoond, en alle ouders kregen een nieuwsbrief over het project tegen kindermishandeling.

Meer weten over Collectieven tegen Kindermishandeling?

Bottom-up. Geen hiërarchie. Geen eenheidsworst. Samenwerken tussen professionals. Zicht op wat er gebeurt in de uitvoe-

ring. De Collectieven tegen Kindermishandeling leverden heel veel op.

In de komende periode publiceren we meer afsluitende interviews met de collectieven. Hun ervaringen leveren een schat aan informatie, waarmee alle gemeenten met

hun partners direct aan de slag kunnen.

- [Eindrapport zes collectieven - Opbrengsten en ervaringen](#)
- [Themapagina Collectieven tegen Kindermishandeling](#)
- [Collectieven tegen Kindermishandeling](#)